

№5

MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR

ILMIY ELEKTRON JURNALI

**ISSN: 2181-3965
VOLUME 5
TOSHKENT 2026**

“MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR” ILMIY ELEKTRON JURNALI TAHRIRIYAT KENGASHI RAISI

To‘lqin Zakirovich Teshabayev – tahririyat kengashi raisi. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI

Mehmonov Sultonali Umaraliyevich – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘quv ishlari bo‘yicha birinchi prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Karimova Komila Daniyarovna - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Yoshlar masalalari va ma‘naviy-marifiy ishlar bo‘yicha birinchi prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Hududiy ta‘lim masalalari va markazlar bo‘yicha prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sindarov Sherzod Egamberdiyevich – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Infratuzilmalarni rivojlantirish va iqtisod ishlari bo‘yicha prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Saparov Aktam Jo‘rayevich – bosh muharrir, filologiya fanlari doktori

Islamkulov Alimnazar Xudjamuratovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Pardayev Abdunabi Xoliqovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Kuziyev Islomjon Ne‘matovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Baymurotov Tursunbay Maxkambayevich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Omonov Akrom Abdinazarovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Qongratbay Avezimbetovich – texnika fanlari doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Jumayev Nodir Xosiyatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi deputati

Haydarov Nizomiddin Hamroyevich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Raviprakash G. Dani – Xalqaro ta‘lim konsultanti, professor (AQSH)

Bagautdinova Nailya Gumerovna – Qozon federal universiteti Boshqaruv, iqtisodiyot va moliya instituti direktori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor (Rossiya Federatsiyasi)

Sharifzoda Mu‘min Mashokir – Tojik davlat huquq, biznes va siyosat instituti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor (Tojikiston Respublikasi)

Maley Elena Borisovna – Polotsk davlat universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent (Belarus Respublikasi)

Asif Mahbub Karim – Malayziya Menejment va tadbirkorlik universiteti professori (Malayziya qirolligi)

Piter Xayk – Yevropa amaliy fanlar va menejment instituti ilmiy ishlar bo'yicha prorektori (Chexiya Respublikasi)

Yavuz Demirel – Kastamonu universiteti professori (Turkiya Respublikasi)

Jo'rayev Abdug'affor Safarovich – Termez agrotexnologiyalar va Innovatsion rivojlanish instituti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ismanov Ibroxim Nabiyeovich – Farg'ona politexnika instituti kafedra mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xayriddinov Azamat Botirovich – Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti prorektori iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Tashnazarov Samiddin Nizamovich – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti kafedra mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nurmanov Ulug'bek Anorbayevich - Bank-moliya akademiyasi “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida professori, iqtisodiyot fanlari doktori

Yakubova Nargiz Tursunbayevna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Mamatov Baxadir Safaraliyevich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qiyosov Sherzod Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Urazaliyev Kamoliddin Tajikulovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Teshayev Zavqiddin Jabbor o'g'li – Qarshi davlat universiteti Turizm va marketing kafedrasida dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li – Qarshi davlat universiteti Iqtisodiyot kafedrasida dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

JURNAL TAHRIRIYATI

Saparov Aktam Jo'rayevich – bosh muharrir, filologiya fanlari doktori, dotsent

Avlokulov Anvar Ziyadullayevich – ilmiy muharrir, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Aliqulov Mehmonali Salohiddin o'g'li – mas'ul muharrir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Buxorova Moxira Samandarovna – muharrir

O'zbekiston Respublikasi OAK Rayosatining 2023-yil 3-iyundagi 364-son qarori bilan “Moliyaviy texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalari yuzasidan assosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Moliyaviy texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali
23.11.2022-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №R-566966 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №049864

MUNDARIJA			
1.	Meyliyev Obid Raxmatullaevich	Soliqlarning budget daromadlaridagi ahamiyatini oshirish	7
2.	Мирзаева Матлуба Ғайбулла қизи	Тижорат банкларининг капитал базасини мустаҳкамлашнинг методологик ва амалий асосларини такомиллаштириш	14
3.	Жабборов Насриддин Мирзаодилович, Юнусова Шохсанам Муротовна, Бебутова Зулайхо Хамидовна, Сафарова Севара Қахрамон қизи	Тошкент вилояти туристик ҳудудлари имижини модели учун барқарорлик таҳлили	19
4.	Мухамедова Севара Абдуллаевна	Тижорат банкларида кичик бизнес лойиҳаларини кредитлашда банк таваккалчиликларини баҳолаш ва бошқариш тизими	27
5.	Abduqayumov Elyorbek Ulug'bek o'g'li, Yo'ldosheva Oygul Zokir qizi	Janubiy Koreya kinoindustriyasining iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni va ta'siri	33
6.	Umarova Shahnoza	Moliyaviy faoliyat bo'yicha baholangan majburiyatlar hisobini takomillashtirish	40
7.	Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	Avtomobilsozlik korxonalarining xarajat samaradorligini ekonometrik modellash	46
8.	Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	O'zbekistonda auditorlik faoliyatini tashkil etishning zaruriyati va uning ahamiyati	57
9.	Kurbanbayev Jurabek Eruvbayevich, Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	Auditorlik tekshiruvlarida tashqi tasdiqlardan foydalanish va ichki nazorat tizimining samaradorligini oshirish	66
10.	Абдурахманов Ўрол Наврўз ўғли	Акциядорлик жамиятлари аудитида таҳлилий амалларни қўллашни такомиллаштириш	71
11.	Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li	Yoshlar biznes-loyihalarini moliyalashtirishda kredit va investitsiya resurslarining o'rni	80
12.	Shodiyev Yashnarbek Baxriddin o'g'li	Davlat moliyaviy nazoratini modellar va metodologik yondashuvlarini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish	92
13.	Muydinov Baxodirjon Numanovich	Korxonalarda ichki auditni tashkil etish va takomillashtirish	101
14.	Mirzanov Zakir Maratovich	Paxta yetishtirish va qayta ishlash klasterlarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va iqtisodiy yo'qotishlarni kamaytirish	111
15.	Тожибоева Дилором	XXI ахборотлар асри – қарор қабул қилиш жараёнининг мураккаблашуви асри	116
16.	Нурхонов Комилжон Товкараевич	Яшил иқтисодиётга ўтиш йўллари ва устуворликлари	124
17.	Saydullayev Nodirbek Narzullayevich	Inflyatsion targetlash sharoitida markaziy bank valyuta intervensiyalari strategiyasini takomillashtirish mexanizmlari	132
18.	Хусаинов Равшан Рахимович	Сравнительный анализ налоговых систем зарубежных стран и трансформация их для Узбекистана	143
19.	Maxkamova Nazokat Umarali qizi	O'zbekiston iqtisodiyotida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning o'rni	150
20.	Abduraxmanova Muqaddas Toxtasinovna	Temir yo'l transporti korxonalarining ekologik-iqtisodiy samaradorligini oshirishning innovatsion mexanizmlari	156
21.	Kuliboyev Azamat Shonazarovich	Davlat tibbiyot tashkilotlarida buxgalteriya hisobi: nazariya, amaliyot va uslubiyot	165
22.	Jaxbarov Jamshidbek Tilavoldi o'g'li	Raqamli texnologiyalar asosida budget tashkilotlarida davlat moliyaviy nazoratini takomillashtirish: Farg'ona viloyati misolida	179
23.	Xasanova Shaxzoda Sarvarq qizi	Avtomatlashtirish davrida ayollarning mehnat bozoridagi transformatsiyasi: global tendensiyalar va O'zbekistonning 2030-yilgacha imkoniyatlari	188
24.	Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	Бюджет ташкилотларида узоқ муддатли активлар билан боғлиқ молиялаштириш манбалари	194
25.	Худойкулова Дилора Дилмуродовна	Обеспечение надежности аудиторских доказательств при аудите долгосрочных активов	200
26.	To'xtayev Umidjon Shuhrat o'g'li	Xususiy tibbiy xizmatlar raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	209

27.	Djumaniyazov Shavkat Raximovich	Yangi O‘zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	216
28.	Siroj Zarina Rustambekovna	O‘zbekistonda demografik jarayonlarni statistik prognozlash va monitoring tizimini takomillashtirish	223
29.	To‘laev Safarmurod Boymuhammad o‘g‘li	Korporativ mijozlarga innovatsion bank xizmatlarini rivojlantirishning xorijiy tajribasi	229
30.	Эрдонаев Аликул Халимович	Банк технологиялари ва масофавий банк хизматларининг турларидан фойдаланиш амалиёти	236
31.	Муродов Бобиржон Ҳаётжон ўғли	Иқтисодиётда яширин меҳнат ресурслари айланмаси: иш берувчиларни масъулияти ва норасмий бандликни бартараф этишнинг тизимли ечимлари	247
32.	Abdullayeva Shaxnoza Erkinovna	Aholini ijtimoiy himoya qilish tizimini moliyalashtirish samaradorligini baholash metodologiyasini takomillashtirish	253
33.	Саттаров Тулкин Абдихалилович	Қишлоқ хўжалиги корхоналарини молиявий барқарорлигини баҳолаш моделлари	261
34.	Sanayev Javohir Shavkat o‘g‘li	Tijorat banklarida mijozning tranzaksion faolligiga asoslangan adaptiv tariflash mexanizmini takomillashtirish	271
35.	Хасанов Сабирджан Садикович, Раимова Мадинабону Сабирджан кизи	Оценка экономической необходимости строительства ветроэнергетических установок в Узбекистане	278
36.	Karimov Shohruh Ahmadullo o‘g‘li	O‘zbekistonda buxgalteriya xizmatlari bozorining institutsional tuzilmasi: auditorlik va soliq maslahatchilari tashkilotlari reestrlari tahlili	286
37.	Karimqulov Jasur Imomboevich, Xojanov Baxadir Omirbayevich	Bank infratuzilmasi transformatsiyasi samaradorligini integral baholash metodikasini takomillashtirish	292
38.	Kasimova Zilolaxon Botir qizi	O‘zbekiston bank tizimining miqdoriy kengayishi va moliyaviy barqarorlik normativlariga rioya etish darajasi: 2017–2025 yillar tahlili	301
39.	Олимова Қизлархон Тўра кизи	Тижорат банкларида муаммоли кредитларни эрта аниқлаш ва мониторинг тизимида мавжуд муаммоларнинг тизимли ечими	308
40.	Xolmurotov Fozil Saribayevich	Hududiy eksportning qo‘shilgan qiymati va diversifikatsiya darajasini o‘lchash: Xorazm viloyatida export quality index tahlili	314
41.	Jumaniyazov Iskandar Baxodirovich	To‘qimachilik sanoati korxonalarida xarajatlar hisobini tashkil etish, tannarxni kalkulyatsiya qilish va tahlil etish bo‘yicha xorijiy tajriba	327
42.	Vaisov Dilshod Ibodullayevich	Kichik biznes subyektlari moliyaviy raqobatbardoshligini prognozlashning ekonometrik asoslari	333
43.	Kabilova Zebo Babakulovna	Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda mehnat resurslaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari	341
44.	O‘lmasxo‘jayev Zoirxo‘ja Abbos o‘g‘li	Ta’lim muassasalarida sun’iy intellekt asosidagi adaptiv modellarning iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligini baholash	353
45.	Jomolov Muzaffar Mirzoxitovich	Hududlarda investitsiyalar samaradorligini qisqa panel ma’lumotlari asosida o‘rta muddatga prognozlash: Toshkent viloyati misolida	358
46.	Akhmedova Shokhistakhon	Ways to improve sustainable financing mechanisms in Uzbekistan: capital needs, pilot instruments and scenario-based projections to 2030	368
47.	Xushvaqov Islombek Muxammadi o‘g‘li	Moliya bozorida qarz instrumentlari orqali savdolarni moliyalashtirish	381
48.	Qudratova Shaxnoza Shuxrat qizi	Yashash va umumiy ovqatlanish xizmatlari samaradorligini statistik baholash usullari va mezonlari	388
49.	Ziyodullayev Dilshod Sherzodovich, Sharapova Mashxura Azadovna	O‘zbekistonda monetar va fiskal siyosatning inflyatsiya va iqtisodiy o‘sishga ta’siri	399
50.	Гозиев Рзоиддин Чулпон угли, Ким Дмитрий Игнатьевич	Перестройка кадровой стратегии ритейла в эпоху цифровых технологий	406
51.	Qodirov Humoyun Tolibjon o‘g‘li	To‘qimachilik korxonalarining eksport salohiyatini boshqarishda eksportni diversifikatsiya qilish strategiyasi	413
52.	Abdujaborova Mahmura Toshmuxamadvna	Korxona moliyaviy holatining tizimli tahlili	419
53.	Olimova Maftuna Komil qizi	Raqamli iqtisodiyot sharoitida kadrlar bozori talab va taklifi nomutanosibligini statistik baholash	429

54.	Маматова Рўзимурод кизи	Эленур	Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини кредитлаш механизмини такомиллаштиришнинг илмий-услубий асослари	441
55.	Xodjaniyazov Yuldashevich	Shohruh	Hududiy farovonlik indeksini prognozlash: Holt modeli va qiyosiy ekonometrik baholash	450
56.	Maxmasaidova Ubaydulla qizi	Muslima	Ko'p o'zgaruvchili regressiya modeli asosida iqtisodiy ko'rsatkichlarning o'zaro bog'liqligini excel dasturi yordamida tahlil qilish	458
57.	Юсупов А.Т.		Илмий-технологик ва иқтисодий хавфсизлик тизимида олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар аттестацияси хавфсизлиги (методологик, услубий ва амалий жиҳатлари)	470
58.	Shirinov Abdusalilovich	Uchqun	Ichki segmentar hisobotning tarkibi, ko'rsatkichlari va shakllarini takomillashtirish	481
59.	Шахабудинова Зиятходжаевна	Муаттар	Институционально-регуляторные условия формирования цифровой модели оценки кредитоспособности заемщиков	489
60.	Kilichev Akramovich	Alisher	Mavsumiy mahsulot ishlab chiqaruvchi korxonalar moliyaviy barqarorligini integral baholashning ikki blokli modeli (Entropiya vaznlari asosida)	496
61.	Fayazov Xasan Jaxongir ugli		Behavioral and psychological factors in ai use among 15-year-old students: learning and academic performance	504
62.	Urazbayeva Konisbayevna	Ilmira	Moliyaviy kontrolling tizimida mavjud muammolar va ularning aksiyadorlik jamiyati moliyaviy samaradorligiga ta'siri	511
63.	Ollokulova Mansurovna	Feruza	Milliy iqtisodiyotni transformatsiyalash sharoitida davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	518
64.	Isamitdinova Rahimjanovna, Salim Sobirovich	Ra'no Togayev	Investitsiya loyihalari qiymati va muddati monitoringini o'zlashtirilgan qiymat usuli asosida takomillashtirish	525
65.	Alijonov Jamshid o'g'li	Alijon	Qurilish korxonalarining investitsion salohiyatini kompleks baholash metodologiyasini takomillashtirish	533
66.	Jafarova Marjona Jafarovna, Xusanova Dilorom Shavkatovna		O'zbekistonda inflatsiya darajasining pasayish sabablari	539
67.	Axmedova Shavkatovna	Mavluda	Tasodifiy tebranishlar, xo'jaliklararo geterogenlik va samarasizlikni ajratib baholovchi panel modellar tizimi	544
68.	Baxromov Azizbek o'g'li	Alisher	Raqamli iqtisodiyot sharoitida to'qimachilik sanoati korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish mexanizmlari	551
69.	Гулямова Нурутдиновна	Асия	Рынок рассрочки (BNPL) и розничное кредитование в Узбекистане: рост, скрытая стоимость и риски закредитованности	557
70.	Adhamova Gulshoda Yaxyo qizi, Togayev Salim Sobirovich		Loyiha boshqaruvida rahbarlik uslublarining jamoa samaradorligi va loyiha muvaffaqiyatiga ta'sirini baholash	563
71.	Eshmurodov Suvonqulovich	Sulton	Raqamli transformatsiya sharoitida tijorat banklarining aktiv va passivlarini muddatlar bo'yicha muvofiqlashtirish yo'llari	570
72.	Alikulov Tuygunovich	Azamat	O'zbekistonda sukuk bozorini shakllanishida malayziya tajribasidan foydalanish imkoniyatlari	580
73.	Madaminov Madiyarovich	G'ayrat	Harbiy xizmatchilarni moddiy rag'batlantirishning xizmat samaradorligi va kadrlar barqarorligiga ta'sirini ekonometrik baholash	587

O‘ZBEKISTONDA SUKUK BOZORINI SHAKLLANISHIDA MALAYZIYA TAJIRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Alikulov Azamat Tuygunovich

*Axborot texnologiyalari va
menejment universiteti
“Iqtisodiyot” kafedrasini mudiri,
DSc, dotsent
ORCID: 0000-0001-7717-3274
E-mail: azamat1441@mail.ru*

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekistonda sukuk bozorini shakllantirishning huquqiy va iqtisodiy jihatlari Malayziya tajribasi asosida tahlil qilingan. Tadqiqotda ilmiy adabiyotlar, Malayziya Qimmatli qog‘ozlar komissiyasining hujjatlari hamda O‘zbekiston kapital bozoriga oid rasmiy materiallar o‘rganilgan. Taqqoslash va hujjatlar tahlili yordamida aktivlarni ajratish, shariat ekspertizasini tashkil etish, investorlar manfaatlarini himoya qilish va soliq neytralligini ta‘minlash masalalari ko‘rib chiqilgan. Tahlillar asosida mazkur yo‘nalishlarni bozor infratuzilmasi va chakana investorlar ishtiroki bilan bog‘laydigan milliy model taklif etilgan. Shuningdek, shartli hisoblar orqali aholi ishtirokining mablag‘ jalb qilish hajmiga va pul oqimlari pasayishining davriy to‘lovlarga ta‘siri ko‘rsatilgan. Maqola yakunida pilot (dastlabki) emissiyalarni tashkil etish, kichik investorlar uchun qulay sharoit yaratish hamda yashil loyihalarni moliyalashtirish bo‘yicha amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: sukuk; kapital bozori; Malayziya tajribasi; aktivlarni ajratish; shariat boshqaruvi; soliq neytralligi; moliyaviy inklyuziya; yashil moliya.

ФОРМИРОВАНИЕ РЫНКА СУКУК В УЗБЕКИСТАНЕ: ПРАВОВЫЕ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ НА ОСНОВЕ ОПЫТА МАЛАЙЗИИ

Аликулов Азамат Туйгунович

*Университет информационных
технологий и менеджмента
Заведующий кафедрой «Экономика»,
DSc, доцент
E-mail: azamat1441@mail.ru
ORCID: 0000-0001-7717-3274*

Аннотация. В данной статье анализируются правовые и экономические аспекты формирования рынка сукук в Узбекистане на основе опыта Малайзии. В исследовании изучены научная литература, документы Комиссии по ценным бумагам Малайзии и официальные материалы, касающиеся рынка капитала Узбекистана. Посредством сравнительного анализа и анализа документов рассмотрены вопросы обособления активов, организации шариатской экспертизы, защиты интересов инвесторов и обеспечения налоговой нейтральности. На основе результатов предложена национальная модель, связывающая данные механизмы с рыночной инфраструктурой и участием розничных инвесторов. Условные расчёты показывают влияние участия населения на объём привлечённых средств и снижения денежных потоков на периодические выплаты. В заключение разработаны практические рекомендации по организации пилотных выпусков, расширению доступа небольших инвесторов и финансированию зелёных проектов. Приведённые расчёты представляют сценарии, а не оценку фактического спроса.

Ключевые слова: сукук; рынок капитала; опыт Малайзии; обособление активов;

шариатское управление; налоговая нейтральность; финансовая инклюзия; зелёные финансы.

DEVELOPING A SUKUK MARKET IN UZBEKISTAN: LEGAL AND ECONOMIC MECHANISMS DRAWING ON MALAYSIA'S EXPERIENCE

Alikulov Azamat Tuygunovich

*University of Information
Technologies and Management
Head of the Department of Economics,
DSc, Associate Professor
E-mail: azamat1441@mail.ru
ORCID: 0000-0001-7717-3274*

Abstract. *This article analyzes the legal and economic aspects of developing a sukuk market in Uzbekistan drawing on Malaysia's experience. The study examines academic literature, documents issued by the Securities Commission Malaysia and official materials concerning Uzbekistan's capital market. Comparative analysis and document analysis are used to consider asset segregation, Shariah review, investor protection and tax neutrality. The findings provide a basis for a national model linking these mechanisms with market infrastructure and retail investor participation. Illustrative calculations also demonstrate how participation affects the amount of funds raised and how declining cash flows affect periodic payments. The article concludes with practical recommendations for organizing pilot issuances, improving access for small investors and financing green projects. The calculations are hypothetical scenarios rather than estimates of observed demand.*

Keywords: *sukuk; capital market; Malaysian experience; asset segregation; Shariah governance; tax neutrality; financial inclusion; green finance.*

Kirish

O'zbekistonda kapital bozorini rivojlantirish korxonalar uchun moliyalashtirish manbalarini ko'paytirish va aholining bo'sh pul mablag'larini iqtisodiyotga jalb qilish bilan bog'liq. Bu jarayonda investorlar tanlovini kengaytiradigan moliyaviy vositalarga ehtiyoj ortadi. Sukuk ana shunday vositalardan biri bo'lib, shariat talablariga muvofiq investitsiya qilishni istagan fuqarolar hamda xorijiy investorlar uchun qo'shimcha imkoniyat yaratishi mumkin.

Sukukning xususiyati shundaki, investorning huquqi tanlangan tuzilmaga qarab aktiv, undan foydalanish yoki investitsiya faoliyatidagi ulush bilan bog'lanadi. Shuning uchun uni muomalaga chiqarishda daromad miqdori bilan bir qatorda mulkiy huquqlar, to'lovlar manbai va tavakkalchiliklar ham aniq belgilanishi lozim. Aynan shu masalalar investorning bozorga ishonchini shakllantirishda muhim o'rin tutadi [1].

Mamlakatimizda sukukni joriy etish bo'yicha tashkiliy va huquqiy tayyorgarlik olib borilmoqda. Istiqbolli loyihalar milliy agentligining 2026-yil 13-avgustdagi xabarida ushbu instrumentning chiqarilishi, muomalasi va so'ndirilishini qamrab oladigan yaxlit mexanizm zarurligi ko'rsatilgan [5]. Agentlikning 5-oktabrdagi ma'lumotiga ko'ra, "Kapital bozori to'g'risida"gi qonun loyihasi birinchi o'qishda qabul qilinib, ikkinchi o'qishga tayyorlanayotgan edi [4]. Bu holat sukuk bozorining huquqiy asoslarini ishlab chiqish masalasini yanada dolzarb qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi Malayziya tajribasini o'rganish asosida O'zbekistonda sukuk bozorini shakllantirishga doir takliflar ishlab chiqishdan iborat. Bunda asosiy e'tibor hozirgi moliya bozorida qatnashmayotgan aholi jamg'armalarini jalb qilish, investorlar manfaatlarini himoya qilish va emissiyaning iqtisodiy shartlarini aniqlashga qaratildi. Malayziya tajribasi ushbu vazifalarni alohida emas, o'zaro bog'liq holda hal etish jihatidan ahamiyatlidir.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Mohamed Khudari va Noriza Mohd Saad tadqiqotlarida 2000–2015-yillardagi sukuk emissiyalari taqqoslanib, Malayziyaning rivojlanayotgan bozorlar orasidagi oʻrni oʻrganilgan [3]. Ushbu tadqiqot sukukning davlat va korporativ moliyalashtirishdagi ahamiyatini yoritadi. Undagi tarixiy koʻrsatkichlar esa muayyan davrga tegishli boʻlib, bugungi bozor holatini bevosita ifodalamaydi.

Ziarmal Abdullah va Muchtim Humaidi ilmiy ishlarida Malayziya hamda BAA sukuk bozorlarining huquqiy va tartibga solish jihatlari tahlil qilingan. Mualliflar standartlashtirish, emissiya xarajatlari va defoltdan keyingi munosabatlarning investorlar uchun ahamiyatini koʻrsatib bergan [1]. Bu xulosalar milliy bozorda investorning huquqlari oldindan belgilanishi zarurligini asoslaydi.

Olim Astanakulov va Muxabbatxon Berdaliyeva Malayziyada islom moliyasi banklar, takaful, kapital bozori va shariat boshqaruvi bilan birgalikda rivojlanganini yoritadi [2]. Mazkur yondashuvdan kelib chiqib, sukuk emissiyasini tashkil etishda uni qoʻllab-quvvatlovchi institutlar va xizmatlarni ham rivojlantirish lozim, deb hisoblaymiz.

Malayziya Qimmatli qogʻozlar komissiyasining 2026-yil 29-iyundagi yoʻriqnomasida shartnomalar mazmuni, axborotning ochiqqligi, masʼuliyat va investorlar ishtirokiga alohida eʼtibor qaratilgan [8]. Oʻrganilgan adabiyotlar sukuk bozorining umumiy shartlarini ochib beradi. Oʻzbekiston uchun esa ushbu shartlarni milliy huquqiy muhit, aholi talabi va bozorga kirish imkoniyatlari bilan bogʻlaydigan amaliy mexanizm ishlab chiqish talab etiladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot hujjatlar tahlili va taqqoslash usullari asosida tayyorlandi. Hujjatlar tahlili orqali sukuk boʻyicha ilmiy maqolalar, Malayziya Qimmatli qogʻozlar komissiyasining rasmiy materiallari, PF–254-son Farmon hamda Istiqbolli loyihalar milliy agentligi xabarlarini oʻrganildi. Tahlil uchun 10 ta manba tanlanib, maʼlumotlar 2026-yil 19-oktabr holatiga koʻra umumlashtirildi.

Taqqoslash usuli yordamida Malayziya tajribasidagi aktivlarni ajratish, shariat ekspertizasi, investorlar himoyasi va chakana ishtirok masalalari Oʻzbekiston uchun taklif etilayotgan mexanizmlar bilan solishtirildi. Bunda xorijiy amaliyotni qoʻllash uchun zarur shartlar va milliy bozorda bajarilishi lozim boʻlgan vazifalar ajratib koʻrsatildi.

Shuningdek, hisoblash usuli yordamida investorlar ishtiroki va davriy toʻlovlarni qoplash boʻyicha shartli ssenariylar tuzildi. Hisoblarda ishlatilgan qiymatlar amaliy kuzatuvdan olinmagan; ular bogʻlanishlarni tushuntirish uchun qabul qilingan farazlardir. Tadqiqotda aholi oʻrtasida soʻrov yoki real emissiyalar boʻyicha ekonometrik tahlil oʻtkazilmadi. Shu sababli ssenariy natijalari talab prognozi sifatida talqin qilinmaydi.

Manbalarni oʻrganishda ulardagi maʼlumotlarning talqini ham tekshirildi. Xususan, [3] tadqiqotning III jadvalidagi Levene testi natijasi bilan matndagi izoh oʻrtasida nomuvofiqlik mavjud. Shu bois ushbu ishning statistik xulosalari qoʻshimcha tekshiruvsiz qabul qilinmadi. Ushbu yondashuv hujjatlashtirilgan dalillarni muallif takliflari va shartli hisoblar bilan aralashtirmaslikka xizmat qildi.

Tahlil va natijalar

Oʻrganilgan manbalar asosida sukuk bozorini shakllantirishga taʼsir etuvchi bir necha yoʻnalishlarni ajratdik. Ular aktivlarning huquqiy maqomi, shariat nazorati, investorlar himoyasi, soliq shartlari va bozor infratuzilmasi bilan bogʻliq. Ushbu yoʻnalishlarning birortasi yetarlicha ishlab chiqilmasa, emissiyaning qolgan bosqichlarida ham qiyinchilik yuzaga kelishi mumkin.

Malayziya tajribasida bank sohasi va kapital bozori boʻyicha shariat boshqaruvini farqlash muhimdir. Kapital bozori masalalari boʻyicha SC huzuridagi Shariah Advisory Council 1996-yil 16-mayda tashkil etilgan [9]. Demak, Oʻzbekiston uchun ham ekspertiza organining vakolati, xulosalarining qoʻllanish doirasi va javobgarligini aniq belgilash zarur. 1-jadvalda ushbu tajribadan kelib chiqadigan asosiy takliflar keltirilgan.

1-jadval.

Malayziya tajribasi asosida O‘zbekiston sukuk bozori uchun taklif etilayotgan mexanizmlar*

Yo‘nalish	Taklif etilayotgan mexanizm	Amaliy vazifasi
Aktivlarni ajratish	SPV va aktivga bo‘lgan huquqni alohida hisobga olish	Investor talabining huquqiy asosini aniqlash
Shariat ekspertizasi	Dastlabki xulosa va davriy tekshiruv	Muvofiqlikni emissiya davomida kuzatish
Investorlar himoyasi	Mustaqil vakil va defolt tartibini belgilash	Jamoaviy manfaatlarni himoya qilish
Soliq neytralligi	Teng bitimlarning jami soliq yukini taqqoslash	Qo‘shimcha soliq to‘siqlarini aniqlash
Bozor infratuzilmasi	Depozitar hisob, hisob-kitob va savdo axboroti	Huquqlar va to‘lovlarni kuzatish
Chakana ishtirok	Kichik lot, sodda axborot va onlayn ro‘yxatdan o‘tish	Aholining bozorga kirishini yengillashtirish

**Manba: [1], [2], [8] va [10] asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan takliflar.*

Jadvaldagi mexanizmlar investor ishonchini bir necha jihatdan mustahkamlashga qaratilgan. Aktivga bo‘lgan huquqning aniqligi investor nimaga egalik qilayotganini tushuntiradi. Shariat ekspertizasi mahsulotning tegishli talablarga muvofiqligini baholaydi. Mustaqil vakil esa investorlarning umumiy manfaatlarini himoya qilishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mazkur vazifalar amaldagi qonunchilik va emissiya shartnomalari bilan ta‘minlanishi lozim.

Aktivlarni ajratish va investorlar manfaatlarini himoya qilish uchun Sukukni tashkil etishda maxsus maqsadli kompaniya — SPV (Special Purpose Vehicle) — tuzish mumkin. Biroq kompaniyani ro‘yxatdan o‘tkazishning o‘zi aktivlarni originatorning bankrotligidan himoya qilmaydi. Aktivning o‘tkazilishi, uning alohida hisobga olinishi va nizoli holatda investorning talabi qanday bajarilishi shartnomada ko‘rsatilishi kerak.

Bu masalaning amaliy ahamiyati shundaki, ayrim tuzilmalarda investorning talabi asosan originatorning to‘lov qobiliyatiga bog‘liq bo‘ladi. Boshqa tuzilmalarda esa aktivlar haqiqatan ajratiladi va investorning ularga nisbatan huquqi alohida ta‘minlanadi. Mazkur farq axborot hujjatlarida ochiq bayon qilinishi lozim. Investor aktiv mavjudligini uning asosiy mablag‘i har qanday sharoitda qaytarilishi bilan tenglashtirmasligi kerak [1].

Fikrimizcha, dastlabki pilot uchun mavjud va daromad oqimi kuzatiladigan aktivga asoslangan ijara sukukini ko‘rib chiqish maqsadga muvofiq. Bunda ijara haqining manbai, mulkdorlik xarajatlari, aktivning yaroqsiz bo‘lib qolishi va muddat oxiridagi hisob-kitob tartibi oldindan belgilanadi. Davlat aktividan foydalanilsa, uni o‘tkazish vakolati hamda qonuniy cheklovlar alohida huquqiy ekspertizadan o‘tkazilishi zarur.

Investorlar vakilining vazifasi ham aniq bo‘lishi kerak. U to‘lovlar bajarilishini kuzatish, emitentdan ma‘lumot olish va zarur holatda investorlar nomidan talab qo‘yish imkoniyatiga ega bo‘lishi lozim. Shartnomaviy defolt, to‘lovga qobiliyatsizlik va shariatga nomuvofiqlik turli holatlar bo‘lgani sababli har biri uchun tegishli choralar belgilanadi.

Shariat ekspertizasi va soliq shartlarini takomillashtirish uchun shariat ekspertizasini faqat emissiyadan oldingi xulosa bilan cheklash yetarli bo‘lmaydi. Mablag‘lardan foydalanish, shartnomalar ijrosi va aktivlar tarkibidagi o‘zgarishlar emissiya davomida ham kuzatib borilishi kerak. Maslahatchini tanlash, uning xizmat haqi va manfaatlar to‘qnashuvini oshkor qilish tartibi baholashga bo‘lgan ishonchni oshiradi.

QQK (Securities Commission Malaysia)ning 2026-yilgi yo‘riqnomasida ham shaffoflik, hisobdorlik va mas‘uliyatga e‘tibor qaratilgan. Hujjatning 1.11–1.12-bandlarida ushbu yo‘riqnoma tegishli qonunlar bilan birga qo‘llanishi va unga moslashish barcha regulyator talablariga

avtomatik muvofiqlikni anglatmasligi ko'rsatilgan [8]. Milliy modelda ham shariat ekspertizasi huquqiy nazorat va moliyaviy tahlil bilan birgalikda olib borilishi lozim.

Soliq masalasida iqtisodiy jihatdan teng moliyalashtirish shakllari o'rtasidagi farqlarni o'rganish zarur. Aktivning SPVga o'tkazilishi va qaytarilishi, daromadning tan olinishi hamda ro'yxatga olish yig'implari emissiya xarajatiga ta'sir qilishi mumkin. Qo'shimcha yuk aniqlansa, uni bartaraf etuvchi maqsadli norma ishlab chiqish taklif etiladi. Bu taklif sukukni barcha soliqlardan ozod qilishni anglatmaydi; maqsad iqtisodiy jihatdan teng bitimlarga teng sharoit yaratishdir.

Mazkur yo'nalish kapital bozoriga yangi vositalarni kiritish siyosati bilan ham bog'liq. PF–254-son Farmon investitsiya imkoniyatlarini kengaytirishning umumiy yo'nalishini belgilaydi [6]. Sukuk uchun esa aktivlar, soliqlar va investor talablari bo'yicha maxsus qoidalar o'zaro muvofiqlashtirilishi kerak. Ushbu tadqiqot amaldagi soliqlarning takroran undirilishini modda darajasida tasdiqlamaydi; taklif etilgan yechim tranzaksiya bo'yicha huquqiy va soliq tahlilidan so'ng aniqlashtiriladi.

Malayziyada chakana obligatsiyalar va sukuk doirasi aholining birja hamda tayinlangan banklar orqali bevosita investitsiya qilishini nazarda tutadi [10]. Mazkur tajriba O'zbekiston uchun kichik investorlarning kirish shartlarini soddalashtirish jihatidan ahamiyatlidir. Kichik lot, qulay obuna va soddaxabarot hujjati mahsulotdan foydalanishni yengillashtirishi mumkin.

Shu bilan birga, aholining qiziqishi bilan amaliy investitsiya o'rtasida farq mavjud. Fuqaro sukuk haqida ma'lumot olishi yoki unga qiziqish bildirishi mumkin, ammo bu hali mablag' kiritilganini anglatmaydi. Shu sababli dastlab talabni so'rov orqali o'rganish, keyin esa pilot obuna (sukukni dastlab cheklangan miqyosda joylashtirishda investorlarning uni sotib olish uchun ariza berishi va mablag' kiritishi)da to'langan mablag'lar va investorlar tarkibini tahlil qilish maqsadga muvofiq.

Yangi investorlar soni bilan iqtisodiyotga kirgan yangi jamg'armani ham ajratish lozim. Masalan, birinchi marta sukuk sotib olgan shaxs mablag'ni mavjud bank omonatidan olishi mumkin. Shuning uchun pilot natijalarida investorlar sonidan tashqari mablag'larning manbai ham o'rganiladi. Bu yondashuv sukukning moliyaviy inklyuziya va resurslar jalb qilishdagi natijasini aniqroq baholashga yordam beradi.

Pul oqimlari va yashil loyihalarni moliyalashtirishda investor uchun daromad to'lovining manbai tushunarli bo'lishi kerak. Davriy to'lovlarni baholashda K qoplash koeffitsiyentidan foydalanish mumkin. Unda CF — operatsion xarajatlardan keyin to'lovga yo'naltiriladigan yillik pul oqimi, D — shu davrdagi rejalashtirilgan daromad to'lovi:

$$K = \frac{CF}{D} \quad (2)$$

Shartli misolda CF = 18 mlrd so'm, D = 12 mlrd so'm bo'lsa, koeffitsiyent 1,50 ni tashkil etadi. Pul oqimi 20 foizga kamaysa, D o'zgarmagan holda koeffitsiyent 1,20 ga tushadi. Pasayish 35 foizga yetsa, u 0,975 bo'lib, davriy to'lov uchun 0,3 mlrd so'm yetishmaydi. Demak, emissiya shartlari pul oqimlari yomonlashadigan holatni ham hisobga olishi lozim. Bu hisob asosiy summani qaytarishni qamrab olmaydi, so'ndirish manbai alohida baholanadi.

Sukukning yana bir yo'nalishi yashil loyihalarni moliyalashtirish bilan bog'liq. Malayziyada 2014-yilda joriy etilgan SRI (Sustainable and Responsible Investment) sukuk doirasi mablag'lardan foydalanish, loyihalarni tanlash, mustaqil baholash va hisobot talablarini qamrab oladi [7]. O'zbekistonda ham ekologik natijasi o'lchanadigan loyihalar uchun ushbu yondashuvni qo'llash imkoniyatini o'rganish mumkin.

Yashil sukukda mablag'lar alohida hisobda kuzatilishi va loyiha natijalari oldindan belgilangan ko'rsatkichlar orqali baholanishi lozim. Masalan, toza elektr energiyasi ishlab chiqarish, suvni tejash yoki hisoblangan emissiya qisqarishi shunday ko'rsatkich bo'lishi mumkin.

Hisoblash usuli va taqqoslash bazasi ochiq beriladi. Shariatga muvofiqlik bilan ekologik natija turli baholash yo‘nalishlari bo‘lgani uchun har biri bo‘yicha alohida xulosa talab etiladi.

Muhokama

Yuqoridagi tahlillar sukuk bozorini rivojlantirishda huquqiy va iqtisodiy masalalarni birgalikda hal etish zarurligini ko‘rsatadi. Aktiv huquqlari aniq bo‘lmasa, investorning manfaatini himoya qilish qiyinlashadi. Emissiya xarajatlari yuqori bo‘lsa, instrument korxona uchun jozibador bo‘lmasligi mumkin. Ikkilamchi savdo cheklansa, investorning mablag‘ini muddatidan oldin qaytarib olish imkoniyati kamayadi. 3-jadvalda shunday muammolar va ularga mos yechimlar umumlantirilgan.

2-jadval.

Sukuk bozorini shakllantirishda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan muammolar va ularning yechimlari*

Muammo	Kutiladigan oqibat	Yechim yo‘llari
Huquqlarning noaniqligi	Undiruv va aktivga egalik yuzasidan nizo	Huquqiy xulosa va aniq shartnomalar
Emissiya xarajatlari	Kichik chiqarilishlarning qimmatlashishi	Standart hujjatlar va takroriy dastur
Savdoning cheklanishi	Investorning muddatidan oldin chiqishi qiyinlashishi	Kotirovkalar va savdo shartlarini oshkor qilish
Axborot yetishmasligi	Riskni noto‘g‘ri baholash	Sodda axborot varag‘i va tushuntirish ishlari
Yashil da‘voning tekshirilmasligi	Loyiha natijalariga ishonch pasayishi	Maqsadli hisob va mustaqil baholash

**Manba: o‘rganilgan adabiyotlar va taklif etilayotgan milliy model asosida muallif tomonidan tayyorlandi.*

Huquqiy noaniqlikni kamaytirish uchun aktivlar va investor talablari bo‘yicha mustaqil xulosa tayyorlanishi muhimdir. Bu ish emissiyadan oldin bajarilsa, keyinchalik yuzaga keladigan nizolarning ayrimlarini oldini olish mumkin. Bunda boshqa mamlakatda qo‘llanilgan shartnomani to‘liq ko‘chirish o‘rniga uning milliy huquqqa muvofiqligi tekshirilishi maqsadga muvofiq.

Xarajatlarni kamaytirishda standart hujjatlar va takroriy emissiya dasturlari foydali bo‘lishi mumkin. Biroq kichik hajmdagi sukuk uchun SPV, baholash, maslahat va audit xarajatlari alohida hisoblanishi lozim. Shundan keyingina sukukni boshqa moliyalashtirish shakli bilan taqqoslash mumkin. Instrumentning diniy yoki ijtimoiy jozibasi iqtisodiy samaradorlik tahlilini almashtirmaydi.

Likvidlik masalasida esa listing bilan real savdo imkoniyatini farqlash kerak. Investor kotirovkalar, oldi-sotdi narxlari farqi va chiqish xarajati haqida ma‘lumot olishi lozim. Market-meyker jalb etilsa, uning majburiyati va tegishli operatsiyalarning shariatga muvofiqligi ham baholanadi. Ayrim qarz talablariga asoslangan tuzilmalarda savdo cheklovlari bo‘lishi mumkinligi sababli barcha sukuk uchun bir xil tartibni belgilash to‘g‘ri bo‘lmaydi.

Milliy bozor uchun bu takliflarni avval cheklangan pilotda sinash maqsadga muvofiq, deb hisoblaymiz. Chunki Malayziya bozorining rivojlangan infratuzilmasi O‘zbekistonda ham bir xil natija olinishini kafolatlamaydi. Tadqiqotda aholi talabi o‘lchanmagani va barcha tegishli huquqiy normalar bo‘yicha to‘liq ekspertiza bajarilmagani modelni baholash chegarasini belgilaydi. Keyingi bosqichda xulosalarni real emissiya hamda investorlar so‘rovi bilan tekshirish lozim.

Xulosa va takliflar

O‘zbekistonda sukuk bozorini shakllantirish kapital bozoridagi tanlovni kengaytirish va uzoq muddatli mablag‘larni jalb qilishning qo‘shimcha imkoniyatlar yaratadi. Malayziya tajribasini o‘rganish bu jarayon aktivlarning huquqiy maqomi, shariat boshqaruvi, investorlar himoyasi va bozor infratuzilmasi bilan bog‘liqligini ko‘rsatdi. Tadqiqot asosida ushbu

yo‘nalishlarni chakana ishtirok va soliq neytralligi bilan birlashtiruvchi model taklif etildi.

Birinchidan, aktiv yoki undan foydalanish huquqining ajratilishi, SPVning maqomi, investorlar vakilining vakolati va defolt tartibi o‘zaro muvofiqlashtirilishi zarur. Bunda investor talabi kimga va qaysi aktiv yoki majburiyatga nisbatan qo‘yilishi aniq ko‘rsatilishi kerak.

Ikkinchidan, shariat ekspertizasini emissiyadan oldingi baholash va keyingi davriy nazorat asosida tashkil etish lozim. Soliq shartlari esa iqtisodiy jihatdan teng moliyalashtirish shakllarining jami yukini taqqoslash orqali ishlab chiqilishi maqsadga muvofiq.

Uchinchidan, dastlabki pilotni mavjud daromad keltiruvchi aktiv asosida tashkil etish, aholi uchun kichik lotlar va tushunarli axborot hujjatlarini joriy qilish taklif etiladi. Natijalarni baholashda investorlar soni, mablag‘larning manbai, emissiya xarajatlari, to‘lov intizomi va ikkilamchi savdo sharoitlari hisobga olinishi kerak.

To‘rtinchidan, yashil sukuk emissiyalarida mablag‘larning maqsadli ishlatilishi va ekologik natijalar mustaqil baholanishi lozim. Ushbu vazifalar izchil amalga oshirilsa, sukuk yangi investorlar qatlamini shakllantirish va loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilishi mumkin. Uning amaliy samarasi esa pilot natijalari va keyingi tadqiqotlar asosida aniqlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullah, Z., & Humaidi, M. (2025). Advancing sukuk markets: Legal frameworks, regulatory developments, and default challenges in Malaysia and the United Arab Emirates. *Etihad: Journal of Islamic Banking and Finance*, 5(1), 45–57. <https://doi.org/10.21154/etihad.v5i1.10913>
2. Astanakulov, O. T., & Berdaliyeva, M. Z. (2026). Malayziyada islom moliyasi ekotizimi evolyutsiyasi. *Nashrlar*, 5(3), 416–420. <https://doi.org/10.60078/2026-vol5-iss3-pp416-420>
3. Khudari, M., & Saad, N. M. (2019). Sukuk issuance in the emerging markets—A relative evaluation. *International Journal of Engineering and Advanced Technology*, 9(1), 3571–3574. <https://doi.org/10.35940/ijeat.A2689.109119>
4. O‘zbekiston Respublikasi Istiqbolli loyihalar milliy agentligi. (2026a, 5-oktabr). “Kapital bozori to‘g‘risida”gi Qonun loyihasiga bag‘ishlangan xalqaro davra suhbat. <https://napp.uz/oz/news/kapital-bozori-to-g-risida-gi-qonun-loyihasiga-bag-ishlangan-xalqaro-davra-suhbat>
5. O‘zbekiston Respublikasi Istiqbolli loyihalar milliy agentligi. (2026b, 13-avgust). O‘zbekistonda sukuk qimmatli qog‘ozlarini joriy etish istiqbollari muhokama qilindi. <https://napp.uz/oz/news/o-zbekistonda-sukuk-qimmatli-qog-ozlarini-joriy-etish-istiqbollari-muhokama-qilindi>
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2025, 18-dekabr). Kapital bozorida investitsiya muhitini yaxshilashga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida (PF–254-son Farmon). *LexUZ*. <https://lex.uz/docs/-7932083>
7. Securities Commission Malaysia. (2014, August 28). SC introduces sustainable and responsible investment sukuk framework. <https://www.sc.com.my/resources/media/media-release/sc-introduces-sustainable-and-responsible-investment-sukuk-framework>
8. Securities Commission Malaysia. (2026a, June 29). Guidance note on sukuk: An alignment with Maqasid Al-Shariah Guidance Islamic Capital Market Malaysia (SC-GN/1-2026). <https://www.sc.com.my/api/documentms/download.ashx?id=0a9d628e-c2c8-45d2-adac-424b5b517346>
9. Securities Commission Malaysia. (2026b, July 1). SC announces new Shariah Advisory Council. <https://www.sc.com.my/resources/media/media-release/sc-announces-new-shariah-advisory-council>
10. Securities Commission Malaysia. (n.d.). Retail bonds and sukuk market in Malaysia. Retrieved October 19, 2026, from <https://www.sc.com.my/investor-empowerment/useful-links/retail-bonds-and-sukuk-market-in-malaysia>

